Pastorale brief

1 DECEMBER 2019

© TONIA NOTERMAN

Goede vrienden,

Twee jaar geleden bezorgde ik jullie mijn pastorale beleidsbrief *verdiepen & verbinden*, met daarin een aantal prioriteiten, doelstellingen en acties voor de pastoraal in ons bisdom. Samen met de beleidsploeg wou ik enkele pistes aanreiken voor een kerk die hoopvol zoekt naar nieuwe wegen.

Ik ben blij dat zoveel christenen samen hun schouders zetten onder de twee krachtlijnen van de brief: *naar het hart van het geloof en naar het hart van mensen.* Vol bewondering kijk ik naar wat er allemaal in ons bisdom wordt ondernomen. Het is een cliché maar het klopt: West-Vlamingen zijn gedreven mensen. Ze blijven niet bij de pakken zitten. Ze willen vooruit. Ik waardeer oprecht die initiatiefkracht die verder gaat dan het afbouw-denken. In het bijzonder wil ik iedereen bedanken die met weinig middelen en mensen verder werkt en af en toe – omdat het niet anders kan – de broosheid van de kerk moet doorstaan. De vreugde van het evangelie en Jezus' nabijheid tonen zich in een pastoraal die vernieuwt en initiatief neemt, maar ook in trouw en geduldig voortdoen.

Op de jongste Impulsavond heb ik gezien wat er gebeurt als we inspirerende initiatieven met elkaar delen: het wekt enthousiasme en creativiteit bij vertellers en toehoorders. Ik realiseerde mij hoe deugddoend het is dat we naar elkaar luisteren, het goede dat gebeurt benoemen, elkaar vertrouwen schenken en bemoedigen. De komende jaren wil ik daar, samen met de ploeg, meer aandacht voor hebben.

© TONIA NOTERMAN

Veranderen en vernieuwen is nooit eenvoudig, voor niemand. Het roept onvermijdelijk vragen op. Moet alles anders? Was het vroeger niet goed? Weten zij die aansturen op verandering wel hoeveel moeite het kost om die verandering te realiseren? Belanden we niet in een elitekerk als we de lat te hoog leggen? Deze en andere vragen hebben mij en de ploeg bereikt en we nemen ze ernstig. Vooral omdat we ons rekenschap geven dat er achter die vragen terechte bekommernissen schuilgaan: waardering voor wat er is, erkenning van de inzet van velen en hoop dat we geen drempels zouden opwerpen om de kerk te leren kennen.

Informeren kan helpen om misverstanden weg te werken. Daarom schrijf ik jullie deze brief. Dank je wel voor jullie inzet en feedback.

Levendige geloofsgemeenschappen uitbouwen

Het kloppende hart van de kerk in ons bisdom is het netwerk van geloofsgemeenschappen, met elkaar verbonden in pastorale eenheden en decanaten.

In de beleidsbrief drukte ik de wens uit dat de noodzakelijke structuurhervormingen zouden samengaan met een inhoudelijke vernieuwing van de pastoraal. Wanneer we namelijk pastorale eenheden oprichten en decanaten herstructureren, dan is dat met het oog op een kerk die leeft en leven geeft. Dat is de droom waaraan we samen werken: een netwerk van geloofsgemeenschappen die ruimte scheppen om Gods liefde te ontdekken, samen te beleven en door te geven.

Intussen is het proces om pastorale eenheden te vormen in een stroomversnelling gekomen. Er is al een veertigtal pastorale eenheden opgericht en werkzaam. Ook de evolutie naar tien decanaten is volop bezig. Op het vlak van financiën en patrimonium zal elke deken bijgestaan worden door een decanaal assistent. Op die manier krijgt hij meer tijd voor pastorale verantwoordelijkheden en persoonlijke contacten. De groep van decanale assistenten zal ook betrokken worden bij het algemeen financieel en economisch beleid van het bisdom.
Om de vinger aan de pols te houden van wat er leeft en beweegt in onze parochies is er een adviesgroep parochiepastoraal in het leven geroepen. Het is de bedoeling om de verbinding tussen beleid en basis te versterken. Deze klankgroep zal advies en feedback geven aan de bisschoppelijk gedelegeerde voor parochiepastoraal.

© INGE CORDEMANS

Nog belangrijker dan de noodzakelijke herstructureringen zijn de vele mooie initiatieven die de pastoraal vernieuwen en zo bijdragen tot het vormen van levendige geloofsgemeenschappen. In verschillende pastorale eenheden worden grote inspanningen gedaan om de zondagse bijeenkomst tot een echte ontmoeting te maken. Naast een verzorgde liturgie is er tijd voor catechese en samenzijn, ook met jonge gezinnen. Eveneens beloftevol zijn de creatieve initiatieven rond ketenzorg, waarbij personen van de lokale geloofsgemeenschappen zich verbinden met psychisch kwetsbare mensen. Ik vermeld hier ook graag de jongste editie van het Leerhuis. De geloofsweg van Abraham heeft honderden mensen in beweging gebracht. Ze kwamen samen om naar elkaar te luisteren, het geloof te delen en de God van de Bijbel beter te leren kennen. Het is een erg waardevolle traditie in ons bisdom, en veel meer dan persoonlijke geloofsverdieping: het leerhuis is gemeenschapsopbouw vanuit het hart van de Bijbel! Op de terreinen van diaconie en gastvrijheid zijn eveneens bewonderenswaardige stappen gezet. Momenteel hebben acht pastorale eenheden zich aangesloten bij het Project 2020. Een dertigtal mensen in nood wordt opgevangen: er is telkens een wooneenheid ter beschikking en een groep vrijwilligers die hen omarmt. Project 2020 laten we niet los. We streven ernaar dat elke pastorale eenheid minstens een gezin in armoede of op de vlucht zou omarmen.

Vorming en opleiding bundelen

In de beleidsbrief noemde ik op het vlak van vorming en opleiding twee speerpunten: de interdiocesane samenwerking op het terrein van de priesteropleiding en de bundeling van opleiding en vorming in het Grootseminarie.

Dankzij de goede begeleiding in Brugge en het gastvrije onthaal in Leuven is de overstap naar het Johannes XXIII seminarie vlot verlopen. Onder leiding van seminariepresident Kristof Struys werken het vormingsteam van Brugge en Leuven goed samen; ze doen er alles aan opdat de seminaristen van ons bisdom zich in Leuven thuis voelen. Ik wil iedereen die de overgang mogelijk maakte van harte danken. In het bijzonder noem ik de seminaristen, want voor hen was de verandering het meest ingrijpend. Hun geduld en flexibele opstelling hebben mee het goede verloop bepaald.

Ondertussen heeft het Grootseminarie als opleidings- en vormingshuis ook stappen gezet. Een projectgroep werkte een missie en visie uit en we pasten de organisatiestructuur aan met het oog op de nieuwe opdracht. We noemen het Grootseminarie voortaan *Grootseminarie Ten Duinen,* verwijzend naar de rijke geschiedenis van de site, eerst als abdij en later als bisschoppelijk seminarie. Het Grootseminarie Ten Duinen versterkt de samenwerking tussen de diocesane diensten en wil vooral een koppelteken zijn tussen kerk en samenleving. Het zal het eeuwenoude verhaal van de site – een centrum van religieus en intellectueel leven – op een eigentijdse en creatieve manier verder vertellen, als huis van opleiding en dialoog.

Het huis van opleiding omvat het seminariehuis, dat zowel kandidaat-seminaristen onthaalt en begeleidt voor de onderscheiding van hun roeping als aan seminaristen een thuis biedt wanneer ze voor vorming of stage

in ons bisdom verblijven. Om alle opleiding en (permanente) vorming voor seminaristen, priesters, diakens en pastoraal werkenden te coördineren en te integreren richten we het nieuwe Instituut voor Theologie en Pastoraal op.

Als huis van dialoog zet het Grootseminarie Ten Duinen de deuren open. Toeristen, stadsbewoners en geïnteresseerden zullen er kunnen kennismaken met de schoonheid en de humaniteit van het christelijk geloof. Er staan prachtige projecten op stapel: onder andere een tentoonstelling met Bijbelse schilderijen van de Franse kunstenaar Michel Ciry. En in de nabije toekomst zal de indrukwekkende collectie kalligrafie van Bruggeling Jan Broes een boeiende dialoog aangaan met de aanwezige middeleeuwse manuscripten en incunabelen.

Ondertussen heeft ook Groenhove, als diocesaan dienstenhuis, een nieuw elan gekregen. Het koppelt bezinning en retraite aan faciliteiten voor vorming, vergadering en ontmoeting. Ik wil uitdrukkelijk de Raad van Bestuur, de medewerkers en vrijwilligers en – niet het minst – de zusters Karmelietessen danken voor hun blijvende inzet en zorg. Verder blijven we, dankzij een intense samenwerking, streven naar een goede regionale spreiding van het vormingsaanbod.

Werken aan een waarderend medewerkersbeleid

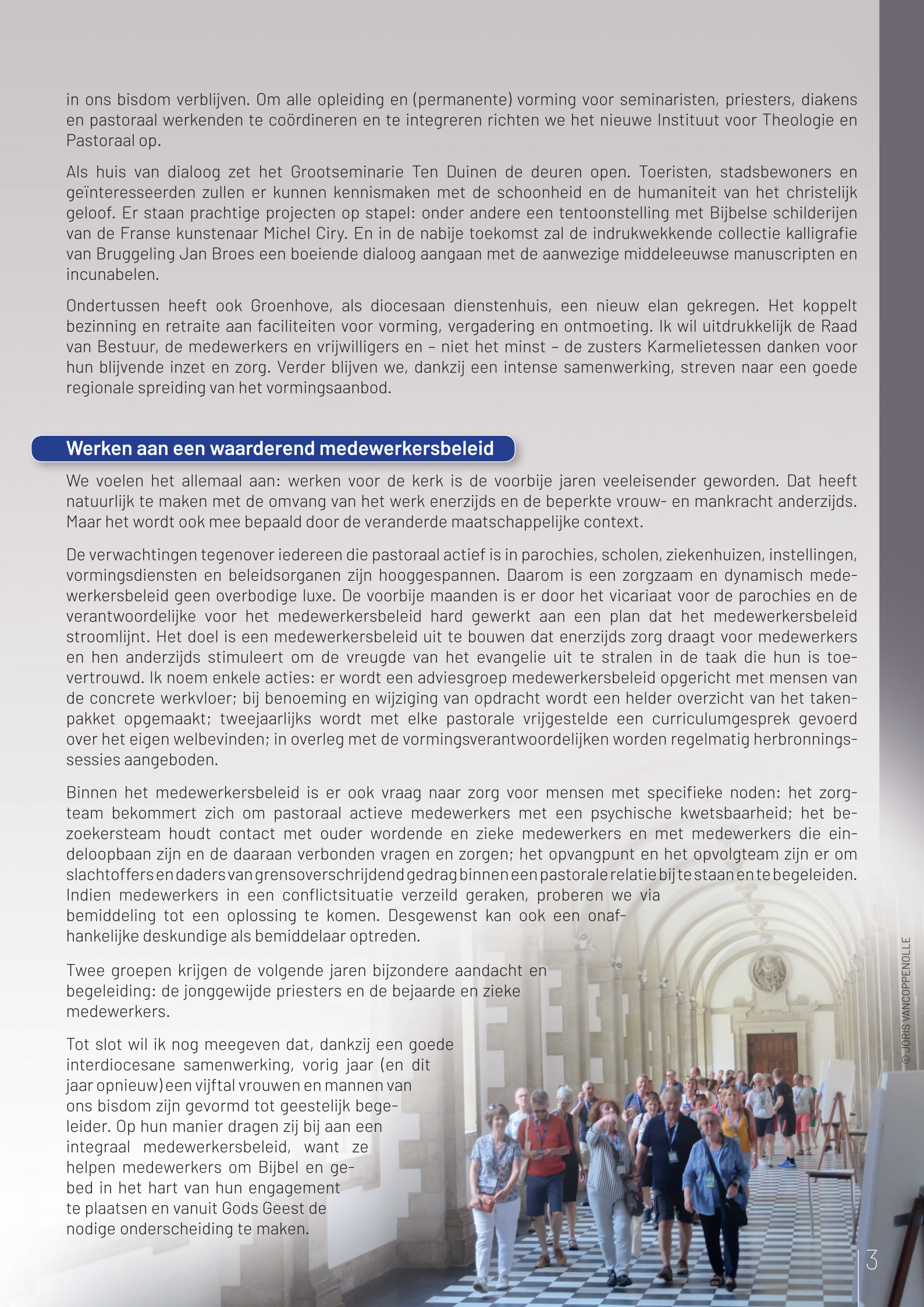
We voelen het allemaal aan: werken voor de kerk is de voorbije jaren veeleisender geworden. Dat heeft natuurlijk te maken met de omvang van het werk enerzijds en de beperkte vrouw- en mankracht anderzijds. Maar het wordt ook mee bepaald door de veranderde maatschappelijke context.

De verwachtingen tegenover iedereen die pastoraal actief is in parochies, scholen, ziekenhuizen, instellingen, vormingsdiensten en beleidsorganen zijn hooggespannen. Daarom is een zorgzaam en dynamisch medewerkersbeleid geen overbodige luxe. De voorbije maanden is er door het vicariaat voor de parochies en de verantwoordelijke voor het medewerkersbeleid hard gewerkt aan een plan dat het medewerkersbeleid stroomlijnt. Het doel is een medewerkersbeleid uit te bouwen dat enerzijds zorg draagt voor medewerkers en hen anderzijds stimuleert om de vreugde van het evangelie uit te stralen in de taak die hun is toevertrouwd. Ik noem enkele acties: er wordt een adviesgroep medewerkersbeleid opgericht met mensen van de concrete werkvloer; bij benoeming en wijziging van opdracht wordt een helder overzicht van het takenpakket opgemaakt; tweejaarlijks wordt met elke pastorale vrijgestelde een curriculumgesprek gevoerd over het eigen welbevinden; in overleg met de vormingsverantwoordelijken worden regelmatig herbronningssessies aangeboden.

Binnen het medewerkersbeleid is er ook vraag naar zorg voor mensen met specifieke noden: het zorgteam bekommert zich om pastoraal actieve medewerkers met een psychische kwetsbaarheid; het bezoekersteam houdt contact met ouder wordende en zieke medewerkers en met medewerkers die eindeloopbaan zijn en de daaraan verbonden vragen en zorgen; het opvangpunt en het opvolgteam zijn er om slachtoffers en daders van grensoverschrijdend gedrag binnen een pastorale relatie bij te staan en te begeleiden. Indien medewerkers in een conflictsituatie verzeild geraken, proberen we via bemiddeling tot een oplossing te komen. Desgewenst kan ook een onafhankelijke deskundige als bemiddelaar optreden.

Twee groepen krijgen de volgende jaren bijzondere aandacht en begeleiding: de jonggewijde priesters en de bejaarde en zieke medewerkers.

Tot slot wil ik nog meegeven dat, dankzij een goede interdiocesane samenwerking, vorig jaar (en dit jaar opnieuw) een vijftal vrouwen en mannen van ons bisdom zijn gevormd tot geestelijk begeleider. Op hun manier dragen zij bij aan een integraal medewerkersbeleid, want ze helpen medewerkers om Bijbel en gebed in het hart van hun engagement te plaatsen en vanuit Gods Geest de nodige onderscheiding te maken.

© JORIS VANCOPPENOLLE

Investeren in jongerenpastoraal

© SEVERINE VERHULST

Jullie hebben er vast en zeker al over gehoord: dit werkjaar vindt er in ons bisdom een jongerensynode plaats. *Jongeren zijn het NU van God* is de naam van het initiatief, met een knipoog naar paus Franciscus. De bedoeling is om zoveel mogelijk jongeren en hun begeleiders de kans te geven hun stem te laten horen en hun verwachtingen ten overstaan van de kerk bekend te maken. Ik ben erg dankbaar dat het gebeurt, want het is zo belangrijk dat we contact maken met jongeren en naar hen luisteren. We zoeken hen niet op omdat we de kerk willen promoten, maar omdat we geloven dat zij – in al hun verscheidenheid – het NU van God zijn: zij zijn de verkenners van de toekomst en zullen ons helpen begrijpen wat ons als kerk te doen staat.

De synode is een mooie illustratie van eenheidspastoraal: er wordt actief geïnvesteerd in het netwerk tussen parochies, scholen, hogescholen en universiteit, jeugdbewegingen, IJD-groepen en andere jongerengroepen. Het is een unieke kans om elkaar beter te leren kennen en de banden te versterken. Het slotmoment van de synode op 11 november 2020 wordt vast en zeker een hoogtepunt en bron van een dynamische jongerenpastoraal.

© PATRICK GRYSPEERDT

De verbindende dynamiek die van de jongerenpastoraal uitgaat, was de voorbije jaren zowel op lokaal als op diocesaan vlak voelbaar. *Let it Shine* maakt de band met initiatiecatechese op de parochie; de Lourdesbedevaart brengt jongeren en kwetsbare mensen samen; de zendingsviering bij het begin van de grote vakantie is een evenement dat groeit en IJD-groepen en jeugdbewegingen samenbrengt; de geslaagde gezinsvakantie in priorij Bethanië maakt de verbinding concreet tussen jongerenpastoraal, gezinspastoraal en de wereld van de religieuzen die ook op andere domeinen de pastoraal in ons bisdom ondersteunt. En er is de vaste wil om de banden tussen school- en jongerenpastoraal te versterken.

Het is ten slotte erg hoopgevend dat het aantal IJD-groepen, zowel misdienaars- als plussersgroepen, in ons bisdom toeneemt. Het is de vrucht van een mooie samenwerking tussen lokale en diocesane verantwoordelijken. IJD zal de volgende jaren verder volop investeren in de ondersteuning van de lokale werkingen.

Goede vrienden,

Twintig jaar geleden liep er op de Vlaamse televisie een programma dat erg populair was en veel mensen aan het lachen bracht. De naam van het programma werd zelfs een begrip: Alles kan beter. Het klopt. Alles kan altijd beter. Maar laat die gedachte ons niet verlammen. Het goede gebeurt in ons bisdom, en als we elkaar daarin steunen en bemoedigen zoals bijvoorbeeld op de Impulsavond, dan brengt dat goede als vanzelf het betere voort.

Natuurlijk doet het deugd als we dingen bereiken en vooropgestelde doelen halen, maar de grootste vreugde én rust in ons werk ligt toch in het feit dat wij, als kerk, medewerkers van God zijn. Dat mag ons nog het meeste vertrouwen en bemoediging schenken: God laat zich in met alle mensen. Hij vraagt niet dat we reiken naar wat onze krachten te boven gaat. Bij Hem zijn we geborgen als een kind bij zijn moeder (Ps 131). Verstild en gerust mogen we de toekomst tegemoetzien.

+ Lode Aerts
Bisschop van Brugge